

**Jaarverslag over het beheer
van het oud-archief van de
gemeentes
Voorschoten en Wassenaar**

De Blauwe Tram in Voorschoten

De Gele Tram in Wassenaar

2015

JAARVERSLAG VAN DE GEMEENTEARCHIVARIS VAN WASSENAAR EN VOORSCHOTEN OVER 2015

Inleiding

Met dit jaarverslag wordt verslag gedaan over het beheer van het oud-archief van de gemeente Wassenaar en het oud-archief van de gemeente Voorschoten. In het kader van het samenwerkingsverband van Wassenaar en Voorschoten zijn alle openbare archieven van beide gemeentes op één plaats onder het beheer van één archivaris gebracht.

Het oud-archief is een belangrijke informatiebron voor de gemeentelijke organisatie zelf, voor veel burgers en andere belangstellenden en voor diverse externe organisaties. Het jaarverslag geeft een goed beeld wat er voor komt kijken om een goed archief op te bouwen, te behouden en voor een ieder toegankelijk te maken.

In artikel 7 van zowel het Besluit Informatiebeheer van de gemeente Wassenaar als het Besluit Informatiebeheer van de gemeente Voorschoten is vastgelegd dat de gemeentearchivaris eenmaal per jaar verslag uitbrengt aan het college van B&W over het beheer van het naar de archiefbewaarplaats overgebrachte oud-archief.

Met dit verslag kunnen de colleges van beide gemeentes ieder hun gemeenteraad informeren over wat in 2015 op het gebied van archiefzorg en archiefbeheer is verricht. Vervolgens kan met dit verslag ook de Provinciale Toezichthouder worden geïnformeerd.

Personeel

De personele bezetting van het gemeentearchief kende dit jaar geen grote problemen.

Sinds 1 januari 2009 heeft de gemeente Wassenaar een officieel benoemde gemeentearchivaris in de persoon van mevrouw drs. Carla de Gloppe-Zuijderland. Sinds 1999 was zij daar al beheerder oud-archief. Met ingang van 1 januari 2013 is mevrouw De Gloppe ook benoemd tot gemeente-archivaris van Voorschoten. Zij was het hele jaar wekelijks achttien uur aanwezig. De archief-assistente mevrouw Lisette van Koppen-Smits was gedurende het gehele jaar wekelijks eenentwintig uur aanwezig. Mevrouw Marjo Zandbergen-Schoneveld, medewerkster Post&Archief, verrichtte veertien uur per week werkzaamheden voor het oud-archief. In de eerste maanden van 2015 vervolgde zij de module Beschikbaar Stellen van de opleiding Archiefassistent I aan de Archiefschool; in de laatste maanden van 2015 volgde zij de module Geschiedenis. Zij verzorgde de invoer van items in de toegang op de bibliotheek- en documentatiecollectie, die via de digitale studiezaal beschikbaar is. Daarnaast nam zij de honneurs waar op het gemeentearchief bij afwezigheid van de gemeentearchivaris en de archief-assistente. In de loop van 2016 zal zij vrijwel volledig inzetbaar zijn voor het gemeentearchief.

Het archief kon gedurende het jaar gebruik maken van de diensten van een vijftal vrijwilligers. De heren Meijnen, Bredero, Stouten en Rader hielden zich bezig met het beschrijven van de fotocollectie. Mevrouw Van Toor (tot 31 augustus 2015) bewerkte gegevens uit de bevolkingsregisters en de volkstellingen.

Huisvesting

De huisvesting in raadhuis De Paauw van de overgebrachte archieven is geheel in orde. De klimaatbeheersingsinstallatie zorgde na een grondige reparatie in de loop van 2015 voor een constante temperatuur en luchtvochtigheid in de bewaarplaats. Enkele gedigitaliseerde archieven van beide gemeentes zijn uitgeplaatst bij VADA in Nijverdal.

De archiefruimte in het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat te Wassenaar en de archiefruimte in het gemeentehuis van Voorschoten, waar de niet-overgebrachte archieven worden bewaard, voldoen aan de gestelde eisen. Temperatuur en luchtvochtigheid van beide locaties worden voortdurend gecontroleerd.

Werkzaamheden

De fotocollectie van de Digitale Studiezaal werd uitgebreid met nieuwe foto's van Wassenaar en Voorschoten: **950** foto's werden gedigitaliseerd en ingevoerd in het fotoprogramma Atlantis, zodat per 31 december 2015 het totaal aantal ingevoerde foto's **13.000** bedroeg. Ook is er verdere voortgang gemaakt met het opnemen van foto's uit de collectie van het brandweermuseum in het digitaal fotoarchief.

Er zijn bijna **60.000** gedigitaliseerde krantenpagina's van Wassenaar uit de periode 1919-1992 te raadplegen. Van de kranten jonger dan 1945 mogen de scans niet getoond worden om redenen van auteursrecht. De kranten zijn wel online doorzoekbaar, maar geïnteresseerden kunnen de scans alleen in het gemeentearchief bekijken.

Voor Wassenaar waren per 31 december bijna **34.000** gedigitaliseerde akten en **3.275** huwelijksbijlagen van de burgerlijke stand met bijbehorende analyses te bekijken.

Voor Voorschoten waren per 31 december **1.695** analyses met bijbehorende scans van de hervormde doopboeken uit de periode 1621-1811 en **13.945** gedigitaliseerde akten van de burgerlijke stand via de Digitale Studiezaal te bekijken. In de loop van 2015 werd ongeveer een kwart van de **2347** huwelijksbijlagen van Voorschoten toegevoegd. De scans van **1695** recentere akten en de rest van de huwelijksbijlagen volgen in de loop van het jaar. De gebruikers kunnen de Voorschotense en Wassenaarse burgerlijke stand met één zoekactie doorzoeken.

Door een extern bureau werd verder gewerkt aan beschrijvende inventarissen om de archiefgedeeltes 1995-2005, 1985-1995 en 1971-1984 van het secretariearchief van Wassenaar beter toegankelijk te maken. De inventaris 1971-1984 is klaar. De overige werkzaamheden zullen in de loop van 2016 zijn afgerond.

Medio 2015 bracht de gemeentearchivaris aan de colleges van B&W van Wassenaar en Voorschoten haar inspectierapporten 2014 uit betreffende het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archieven van de gemeentes.

Veel tijd werd besteed aan de uitvoering van de samenwerking tussen Wassenaar en Voorschoten op archiefgebied. Door de gemeentearchivaris werden adviezen uitgebracht over uitplaatsing,

digitalisering, selectie en vernietiging van archieven en over de implementatie van een kwaliteitszorgsysteem en een e-depot in de nabije toekomst.

Naast verpakkings-, conserverings- en digitaliseringswerkzaamheden, de inspectie, de samenwerking Wassenaar- Voorschoten en de hierna te noemen externe dienstverlening werd onder andere tijd besteed aan:

- Het bijhouden van de documentatiecollectie: invoeren van items in de toegang op de bibliotheek- en documentatiecollectie, die via de digitale studiezaal beschikbaar is, signaleren van hiaten en/of nieuw verschenen publicaties, aanschaffen;
- Het uit de bewaarplaats halen, toesturen, administreren en opbergen van dossiers en/of stukken ten behoeve van beide gemeentelijke organisaties; in 2015 werden in totaal **34** dossiers of stukken aangevraagd en toegestuurd;
- Het invoeren van gegevens uit de Wassenaarse bevolkingsregisters: het invoeren van gegevens uit de periodes 1850-1886 werd afgerond en met de koppeling van de image-namen werd een begin gemaakt;
- Het bewerken van diverse toegangen op archiefbestanddelen, zodat deze op de studiezaal aan het publiek ter beschikking kunnen worden gesteld;
- Het verrichten van onderzoek in het archief op verzoek van en ten behoeve van de gemeentelijke organisaties. Het betrof onder meer onderzoek naar wethouders en raadsleden uit het verleden, naar diverse panden en bruggen en naar milieudossiers. Door beide KCC's werd geregeld persoonsinformatie uit het archief opgevraagd;
- Het verwerven van nieuw fotomateriaal;
- Het 'terugbezorgen' van een oud Naaldwijks archiefstuk, dat abusievelijk in het verleden verdwaald was geraakt in het gemeentearchief Voorschoten aan Historisch Archief Westland;
- Het plaatsen van inventarissen, informatie en bewerkt bronnenmateriaal op de internetsites van de gemeentes;
- Het verlenen van medewerking aan diverse tentoonstellingen van Museum Voorschoten o.a. door het beschikbaar stellen van archiefmateriaal;
- Het verlenen van medewerking aan het Nationaal Portrettenweekend op Kasteel Duivenvoorde door het geven van twee workshops Stamboomonderzoek;
- Het verlenen van medewerking en archiefonderzoek verrichten ten behoeve van de werkgroep "Namenlijst Wassenaarse Slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog";
- Het digitaliseren en toegankelijk maken van een gedeelte van de fotocollectie; per 31 december 2015 waren 13.000 foto's voor het publiek beschikbaar op www.wassenaar.nl en www.voorschoten.nl ;
- Het beheren van de applicaties waarmee de gedigitaliseerde bronnen via internet worden gepresenteerd;
- Het overleg voeren met leveranciers en gebruikers over de toegankelijkheid van historische informatie via de website;
- Het verlenen van medewerking aan door de gemeente Wassenaar georganiseerde welkomstbijeenkomsten voor nieuwe bewoners door het maken en geven van een powerpointpresentatie met oud en nieuw fotomateriaal over Wassenaar;

- Het geven van een cursus aan 14 cursisten over de geschiedenis van Wassenaar in samenwerking met de Historische Vereniging Oud Wassenaar en de Stichting Historisch Centrum Wassenaar. Bij de afsluiting van de cursus kreeg het gemeentearchief uit handen van dhr. Robert van Lit namens de Historische Vereniging twee unieke fotoportretten aangeboden, dat een welkome aanvulling vormt op de historische collectie;
- Het geven van een ontvangst en presentatie in het archief voor een delegatie van 18 personen uit Libië en Tunesië in het kader van een bezoek onder auspiciën van de VNG.
- Het geven van een presentatie over het oud-archief in Studio Duivenvoorde voor ambtenaren van de Werkorganisatie;
- Het voeren van overleg met de provinciale toezichthouder;
- Het bijwonen van vergaderingen van de Kring van Zuid-Hollandse Archivarissen;
- Het periodiek voeren van overleg met de personeelsconsulent van de Maregroep;

Externe dienstverlening

Vrijwel dagelijks verschaften de gemeentearchivaris en de archief-assistente telefonisch of per e-mail inlichtingen over het archief of over de geschiedenis van personen of instellingen uit Wassenaar en/of Voorschoten. Er werden **252** verzoeken om informatie afgehandeld. Enkele malen betrof het ook verzoeken uit het buitenland, waaronder Duitsland, Canada en de Verenigde Staten.

Uit de digitale fotocollectie werden **197** prints of digitale bestanden besteld en geleverd.

De digitale studiezaal met foto's, kranten en akten van de burgerlijke stand werd in 2015 in totaal **16.382** maal bezocht door **8.128** verschillende bezoekers. Er werden in totaal **347.407** pagina's bekeken (gemiddeld ruim **21** pagina's per bezoek, gemiddelde duur per bezoek **10** minuten). Veel bezoekers spraken hun waardering uit voor het door het gemeentearchief genomen initiatief om het cultureel erfgoed van Wassenaar en Voorschoten voor een breed publiek toegankelijk te maken.

Veel historisch of genealogisch geïnteresseerden brachten zelf een bezoek aan het archief. Het archief is, anders dan veel andere archiefinstellingen in Nederland, vijf dagen per week voor bezoekers geopend. In 2015 werden in totaal **484** bezoeken aan het gemeentearchief geteld. Deze bezoeken werden gebracht door **178** verschillende personen, waaronder vier buitenlandse bezoekers.

Wassenaar: 319 bezoeken door 113 bezoekers.

Voorschoten: 165 bezoeken door 65 bezoekers.

Bij 56 bezoeken betrof het *genealogisch* onderzoek.

Bij 428 bezoeken betrof het *niet-genealogisch* onderzoek.

Alleen eind december was het archief een week voor bezoekers gesloten in verband met de sluiting van raadhuis De Paauw. De maanden januari en juni waren het drukst bezocht, met respectievelijk 52 en 50 bezoeken.

Het *niet-genealogisch* onderzoek betrof de volgende onderwerpen:

Wassenaar:

Bouwhistorie diverse panden

Oude foto's diverse locaties (publicaties)

Kaarten en plattegronden (publicatie)

Diverse gebeurtenissen WO II, o.a, neergeschoten personen, V2's, explosieven, Joodse onderduikers, zelfmoorden Joodse inwoners (publicaties)

Europaschool

Buitenplaatsen, o.a. Groot Haesebroek, Beukenhorst, Wiltzangk, Rust en Vreugd, Rijksdorp, De Paauw en Ivicke

Architecten Fels (publicatie), Van Lindonk (publicatie), Van der Wall (publicatie), Houbolt, Van Essen en Caron

Wassenaarsche Bouw Stichting

Archeologie

Politiepersoneel tijdens WO II

Grenswijzigingen

Filmstad

Hofpleinlijn

Elise van Calcar

Pastorie R.K.-kerk

Oosterduin en Waalsdorp

Tuinarchitectuur (publicatie)

Bronstijdgraf

Jeugdbrandweer

Kerkewoning

Weteringpark

Lange Duin

De Nieuwe Deijl

Voorschoten:

Berbice (publicatie)

Diverse gebeurtenissen WO II

Oude foto's diverse locaties
Bijdorp
Ambachts- en Baljuwhuis
Ter Wadding
Bondsgebouw RK parochie St.-Laurentius
Gereformeerde Kerk
Minister W. Treub (publicatie)
Dorpskerk
Bibliotheek van het Nut v.h. Algemeen
Patriottentijd (publicatie)
Noorthey
Zilverfabriek
Allemansgeest
Adegeest
Sinfonietta
EHBO in Voorschoten
70 jaar Bevrijding
Biografie Heinz Polzer (Drs P)
Burgemeester Berkhoutpark
Beresteijn

Voornemens voor 2016

De goede dienstverlening intern en extern continueren;

Het aantal via de digitale studiezaal aan te bieden bronnen uitbreiden met: doop-, trouw- en begraafregisters, bevolkingsregisters uit de periode 1839-1934 en nieuw fotomateriaal;

De bibliotheek- en documentatiecollectie verder toegankelijk maken via de digitale studiezaal;

De inventarissen op de archiefgedeeltes secretariearchief Wassenaar 1985-1995 en 1995-2005 afronden;

Streven naar een geoormerkt budget voor het gemeentearchief.